

AKP iktidarının meslek alanlarımızda ve camiamiz üzerinde yarattığı tahribatlara ilişkin odamız görüşü

AKP DÖNEMİNE GENEL BAKIŞ

Neoliberalizmin ideolojik hegemonyasının sürmesi için devletin yeniden yapılandırılması olarak tanımlanan sürecin öne çıkarılması gerekiyordu. Çünkü yapısal uyumun siyasal ve toplumsal maliyetini asgariye indirmeye yönelik düzenlemelerin başarılı olması, devletlerin siyasal iktidar değişikliklerinden de etkilenmeyecek biçimde reformların taşıyıcısı olmalarına bağlanmaktadır. Neoliberal reformlara bir devlet projesi olma niteliği kazandıran bu olgu ile Türkiye özelinde 1980 lerden beri, farklı hükümetlerin tek siyaset olarak neoliberal politikaları uyguladığını görüyoruz. Bu çerçevede neoliberal hegemonyaya bağlı olarak devletin ekonomideki rolünün yeniden tanımlanması çerçevesinde devlet yeniden yapılandırılmaktadır AKP`nin anlayışının da, söz konusu neoliberal yaklaşımla tam bir uyum içinde olduğu yaptıklarından anlaşılmaktadır.

Yeniden yapılanma süreci, sadece teknik-yönetimsel gerekliliklerden kaynaklanmamaktadır. Kapitalist sistem için sözü edilen ve kaçınılmaz olarak değerlendirilen dönüşüm, sistemin evrensel krizine karşı oluşturulan bir "manevra" olarak değerlendirilebilir. Yeni sağ olarak adlandırılan ve kaynaklarını neo-liberalizmden alan "yeniden yapılanma" kavramı bu anlamda sadece dönüşüm sürecini ifade eden bir kavram değil, aynı zamanda

siyasal bir yaklaşım, kapitalizme özgü bir ideoloji olarak karşımıza çıkmaktadır. AKP böyle bir dönüşümün ideolojik taşıyıcı durumundadır.

2001 yılında yaşanan ağır kriz den sonra istikrar politikaları gündeme getirilmiştir. Türkiye`de IMF`nin neoliberal reçeteye göre yapılandığı ve DB`nin desteğiyle sürdürülen uzun vadeye yayılmış bir yapısal uyarlama programı uygulamaya konulmuştur. Nitekim resmi söylemde önce "Enflasyonla Mücadele", daha sonra "Güçlü Ekonomiye Geçiş" adlarıyla kamuoyuna sunulan, daha sonra yeniden adlandırılmadan stand-by düzenlemeleriyle sürdürülen tüm programlar uzun vadeli neoliberal yapısal dönüşüm hedefini içermiştir. Neoliberal devlet anlayışı, AKP`nin siyasal stratejisi açısından ideolojik işlev de görmektedir. devlet-merkezli ancak anti-devletçi Neoliberal bakış açısı AKP`nin örtüşme noktalarından biridir. Böylelikle, tüm toplumsal alanı kapsayan normatif bir projesi olmayan liberalizmle, özünde bir ideoloji değil bir din olduğu belirtilen islamın bağdaşmaması için bir neden kalmayacaktır.

1980`lerden beri aşama aşama uygulanan politikalar sonucunda sıra Kamu Yönetimine gelmiştir. AKP`nin tam da iktidar olma süreciyle çıkışan bu süreçte AKP bu süreci değişim, dönüşüm söylemleriyle hayata geçirmeye başladı. AKP iktidarınca 2003 yılında 'Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma` çalışmaları

Başbakanlık tarafından Ekim 2003 tarihli olarak; **a) Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma -Değişimin Yönetimi İçin Yönetimde Değişim** ve **b) Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma 2-Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı** adı altında iki ayrı kitap halinde de yayınlanmış, "Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı", olarak TBMM' de görüşülüp 5227 Sayılı "Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun",olarak yasalaşmış, 3 Ağustos 2004 tarihinde, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından veto edilmişti.TBMM de veto edilen yasa tekrar görüşülmemiş, ancak 2004 yılından sonraki süreçte çıkarılan yasalar iptal edilen yasanın çizdiği perspektif üzerinden şekillenmiştir. Örneğin Tasarıda Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü: Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünde devirler İstanbul ilinde Büyükşehir Belediyesine diğer illerde özel idarelere olacak şekilde düzenleme daha sonra ayrı bir yasal düzenlemeyle gerçekleştirilmiştir. Gene tasarıda yer alan İller Bankası Genel Müdürlüğü; İller Bankası özerk ve gerçek bankacılık kurallarını uygulayacak, ihtisaslaşmış bir yatırım bankası niteliğine kavuşturulması için bankacılık dışındaki görevlerinin yerel yönetimlere devri konusu iller bankasının yasası değişikliğiyle gerçekleştirilmiştir.

Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma ile genel olarak devletin rolü ve örgütlenmesini değiştirmeye dönük olarak, bakanlıkların yapısını, bağlı ve ilgili kuruluşları, taşra örgütlenmesini, yetki ve görev dağılımı yeniden düzenlenmesini ve Kamu Personel Rejimini içermekteydi.

AKP tarafından 2003 Mayıs ayında hazırlanan ilk Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısında, Kamu Yönetim Reformu'nun temel amacını özetleyen hüküm AKP'li yılların, yapılanların özeti gibi olduğundan anımsamakta yarar var : "**Kamu kurum ve kuruluşları piyasada rekabet koşulları içinde üretilen mal ve hizmetleri üretmez ve piyasada haksız rekabet oluşturamaz. Bu illelere ayırıklık teşkil eden bütün birimler tasfiye edilir ve yenileri kurulmaz**" (Madde 3/h). AKP Hükümeti, 07 Ekim 2003 tarihli son tasarıda bu maddeyi yumuşatmış ancak özün tamamen koruduğu görülmektedir.Madde 5/l: Kamu kurum ve kuruluşları, kanunlarla yetkili ve görevli kılınmadıkları alanlarda işletme kuramaz, mal ve hizmet üretimi yapamaz, bu amaçla personel, bina, araç, gereç ve kaynak tahsis edemez."

Yani ; bir hizmeti bazı firmalar üretiyor ve belli bir fiyattan satıyor ise, devlet ya da yerel yönetimler, bu hizmeti daha ucuza üreterek halka veremeyecektir. Bunu yapmak "piyasa koşullarında" haksız rekabet yaratmak demektir. Daha da fazlası, eğer bir mal ve

hizmet özel sektör tarafından üretilmeye başlanmış ise, bu mal ve hizmet eskiden beri merkezi yada yerel yönetimler aracılığıyla üretiliyor da olsa bu birimler "haksız rekabet yarattığından" tasfiye edilecektir. (Örneğin halk ekmek fabrikaları bu maddeye göre ilk kapatılacak birimlerdendir.)

Tasarının genel gerekçeleri metninde; "Yeni kamu yönetimi anlayışı ve Avrupa Yönetim Özerklik Şartı gereği, kamu hizmetlerinin mahalline en yakın yerde ve **uygun yönetim aktörleri** tarafından çözümlenmesi gerekmektedir. Bu açıdan, kamu ihtiyaçlarını karşılamak üzere yerine getirilecek hizmetlerin merkezi idareden mahalli idarelere devri tek başına yeterli olmayabilir. **Kamu hizmetlerinin daha etkili, verimli ve süratli çözülebilmesi için merkezi idare ve mahalli idareler tarafından yerine getirilmesi gereken bazı kamu hizmetlerinin** yetkili organların kararı ile gerektiğinde üniversitelere, noterlere, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, **özel sektöre ve alanında uzmanlaşmış sivil toplum örgütlerine** gördürülebilmesine imkan tanınmaktadır."

Biçiminde ortaya konulduğu gibi AKP döneminde çıkarılan kamu hizmeti,kamu yönetimi ile ilgili yasa, kararname, tüzük, genelgelerin yukarıdaki kanun gerekçesindeki perspektifine uygun olarak gerçekleştirildiği görülüyor..

MÜHENDİSLİK / MESLEK ALANLARINA YÖNELİK AKP DÖNEMİNİNDEKİ DÜZENLEMELER, GELİŞMELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

AKP'li yılları değerlendirirken, AB'e müktesebat çerçevesinde uyum yasaları, kamu rejimini yeniden düzenleme çerçevesinde düşünülebilecek çıkarılan yasa kararname,vb düzenlemeler çerçevesinde Mühendislik alanlarına yönelik olarak bir çok düzenlemelerin yapıldığını görüyoruz. yukarıda alıntılıdığımız Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısındaki genel gerekçeleri metninin bir kısmını yeniden hatırlarsak; "Yeni kamu yönetimi anlayışı ve Avrupa Yönetim Özerklik Şartı gereği, kamu hizmetlerinin mahalline en yakın yerde ve **uygun yönetim aktörleri** tarafından çözümlenmesi gerekmektedir. Bu açıdan, kamu ihtiyaçlarını karşılamak üzere yerine getirilecek hizmetlerin merkezi idareden mahalli idarelere devri tek başına yeterli olmayabilir. **Kamu hizmetlerinin daha etkili, verimli ve süratli çözülebilmesi için merkezi idare ve mahalli idareler tarafından yerine getirilmesi gereken bazı kamu hizmetlerinin** yetkili organların kararı ile gerektiğinde üniversitelere, noterlere, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, **özel sektöre ve alanında uzmanlaşmış sivil toplum**

örgütlerine gördürülebilmesine" yöneltileceği belirtilmişti.

Merkezi idare ve mahalli idareler tarafından yerine getirilmesi gereken bazı kamu hizmetleri meslek kuruluşlarına, alanında uzmanlaşmış sivil toplum örgütlerine yaptırılması çerçevesine TMMOB VE ODALAR girdiği için üzerinde vurgu yapmak gerekiyor. AKP çıkarılan yasa, kararname, tüzük, genelgelere yukarıdaki kanun gerekçesindeki perspektifine uygun olarak mühendislik alanlarını da tanımlar olmuş, bu anlamda kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olan TMMOB VE ODALAR, meslekler ilgili birçok düzenlemeler içinde yer bulur olmuştur. Meslek alanımızla ilintili zemin etütleri, çevre, madencilik, jeotermal alanındaki yönetmelik, genelge vb. biçimde düzenlemeler örnek olarak verilebilir.

Odalarn SMM YÖNETMELİKLERİNİ oluşturma, piyasaya yönelik düzenleme yapma süreçleri de AKP'li yıllarda yoğunlaşmıştır.

Devlet Denetleme Kurulunun TMMOB 'nin yanı sıra kamu kurumu niteliğindeki diğer kuruluşları da denetlemesi, kuruluşları görev sorumluluk, işleyiş açısından sorgulaması gelecekteki süreç açısından yeniden yapılandırma tartışmasını yapması, devletin yeniden yapılandırılması kapsamında TMMOB 'i ve diğer birliklere yeni işlevlerin verilmesinin düşünüldüğünün göstergesi olarak düşünmek gerekiyor.

Dolayısıyla AB'e uyum çerçevesinde yapılan düzenlemeler, kamu hizmeti alanını ile ilgili düzenlemeler, mühendislik hizmetlerinin piyasa düzleminde geliştirilmesi süreci AKP'li yılların mühendislik alanlarını piyasalaştıran süreç olarak değerlendirilmesini gerektirmektedir.

AKP' Lİ YILLARDA MESLEK ALANIMIZLA İLİNTİLİ ALANLARDAKİ GELİŞMELER

ENERJİ ALANI VE DOĞAL KAYNAKLARIMIZ

1980`lerin başından bu yana birbirini izleyen hükümetlerin gündeminde olan enerji sektörü serbestleştirme programı, fiilen 1990`ların sonundan itibaren hayata geçirilmeye başlandı. Her ser—bestleştirme deneyiminde olduğu gibi öncelikle yasal mevzuatta değişiklikler gerçekleştirildi. 2001 yılında kabul edilen 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu, 2003 yılında kabul edilen 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ve 2005`de kabul edilen 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Kanunu bu yasal çerçevenin oluşturulmasına olanak sağladı. Bu kanunlar uyarınca enerji sektörlerinde geliştirilmeye

çalışılan piyasaların düzenlenmesi Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu`na (EPDK) bırakıldı. Bu kanunların tamamında enerji üretimi, iletimi veya dağıtımındaki kamu varlıklarının özelleştirilmesiyle ilgili olarak açık ifadeler bulunmaktadır. Adı geçen kanunların tamamında temel amaçların içinde piyasaların geliştirilmesi açıkça belirtilmiştir. Bu kanunlar, böylelikle, EPDK`yı enerji sektörlerinin tek hakimi durumuna getirirken, geleneksel olarak icracı bir bakanlık sayılan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı`nı devre dışı bırakmış oldular,

Yukarıda anılan kanunlarda sıkça yapılan değişiklikler "piyasalarda rekabetin artırılması"nı hedeflemektedir. Özellikle 2000 yılından sonra, doğal gaz ve elektrik alt sektörleri başta olmak üzere enerji sektörüne önemli ölçüde özel yatırımcı girişi gözlemlenmiştir. Elektrik üretiminde özel yatırımcıların payı, özellikle 2000 yılından sonra hızla artmış, EÜAŞ`ın ve bağlı ortaklıklarının toplam kurulu güç içindeki payı yüzde 50`lere gerilemişti. Bu süreçte doğal gazın hem tüketimde, hem de enerji üretimi içindeki payı giderek artmış, enerji tüketiminin yaklaşık yüzde 40`ını oluşturan petrolün ithalat faturası da giderek artmıştır.

2007 yılında AB mevzuatına uyum adı altında çıkarılan Yeni Petrol Kanunu ile, kamu yararından vazgeçilip uluslararası şirketler lehine yeni düzenlemeler getirilmiş kamu adına petrol arama ve üretim faaliyetlerini yürüten Türkiye Petrolleri A.O.'nın özelleştirilmesinin önu açılmıştır.

KÜRESELLEŞME VE MADEN YASALARI

Madencilik sektöründe Küreselleşme

70li yıllardan sonraki süreçte Hemen her metalde, her hammaddede kullanım yoğunluğu, bir yandan azalan kalkınma hızlarına ve bir yandan da endüstrinin gelişmesine koşul olarak düşme eğiliminde olmuştur. madencilik, çok gelişmiş teknolojiler kullanıyor olsa da Başka sektörlerle kıyaslandığında halen verimli bir yatırım alanı değil. **Bu nedenle Dünya Bankası küreselleşme sürecinde ülkelere, madencilik sektörüne yönelik olarak ülkelerin madencilik dışsattım gelirlerinin arttırılması, bu yolla sağlanacak gelirlerle kalkınmanın hızlandırılmasının sağlanacağını, bu yolda başarılı gelişmelerin sağlandığını söylüyordu.**

Küreselleşme madencilik sektöründe az gelişmiş ülkelerde ölçülemez büyüklükte arazilerin arama ve işletme ruhsatlarının elde edilmesi bu alanda çalışan çok uluslu şirketler için geniş bir çalışma alanı yarattı. 1980`lere kadar dünya madenciliğinin ağırlığı ABD, Kanada ve Avustralya gibi gelişmiş birkaç kapitalist

ülke ile sosyalist ülkelerde iken, yaratılan çevre sorunlarına yükselen karşı çıkışlar ve bu ülkelerde yüksek tenörlü cevher yataklarının azalması, düşen metal fiyatları ve alınması gereken çevre koruma önlemlerinin maliyetinin yükselişi nedeni ile son yirmi yılda bu ağırlık bütünü ile az gelişmiş ülkelere kaydı. Başta Güney Amerika, sonra Afrika, eski sosyalist ülkeler ve Güneydoğu Asya ülkelerinde yoğun bir arama ve işletme kampanyasına girildi. Örneğin, doksanlı yıllarda Afrika`daki arama harcamaları 5 kat arttı.

Milyonlarca hektar alan şirketlere ruhsat olarak verildi. Sağlanan olanaklarla, şirketler çoğu durumda hazır buldukları maden yataklarını yeni teknolojilerle hızla tüketirken elde ettikleri ürünü hiç bir kısıtlamaya uğramaksızın o ülkelerin dışına çıkardı. Arama ve işletme alanlarındaki yerli halk evlerinden ve topraklarından edildi. Küçük ölçekli aile madenciliği yapan yüz binlerce insan bu sahalardan kovuldu.

Kendi ülkelerinde geçerli olan çevre yasalarının getirdiği standart ve kısıtlamalara bu ülkelerde uyulmadı. Çok sayıda çevre kazasına, önemli kirlenmelere neden olundu. Ormanlar, sit alanları yok edildi. Akarsular, deniz kıyıları, tarımsal alanlar, hava kirlatildi. toplu ölümlere neden olundu.

Maden kaynakları işletilirken yatağın en kârlı bölümü seçildi, "cut off grade" yüksek tutuldu. Farklı zenginlikteki tenörlere sahip cevher zonlarından en zengin kesimler, en kısa sürede ve en düşük maliyetle çıkarılıp işletmeler kapatıldı. Çok büyük miktardaki daha düşük tenörlü cevher ise bir daha kolay kolay işletilemeyecek şekilde yerinde bırakıldı. Atıklar arıtılmadan, çukurlar, yığınlar eski durumuna getirilmeden olduğu gibi terk edildi. geride. Yüzlerce yıl ortadan kalkmayacak kirlilik ve çirkinlik bırakıldı, Asit maden drenajı ile kirlatilmiş akarsular kaldı.

Oysa Dünya Bankası`nın yaymaya çalıştığına tersine, endüstrinin gelişmesinin can damarlarından biri olan madencilik, dengeli ve çok yönlü bir kalkınma süreci yerine dışsattım için hammadde üretimine yönelik bir ekonomik etkinlik alanı olarak ele alındığında, ülkeler için tam bir göçüşün nedeni olmaktadır.

İşte, son dönemde madencilik yasalarında yapılan düzenlemeleri anlamak bu açıdan önem taşıyor.

AKP DÖNEMİNDE 3213 SAYILI MADEN KANUNU`NDA DEĞİŞİKLİK YAPAN 5177 ve 3213 SAYILI MADEN YASALARI VE İLGİLİ YÖNETMELİKLER

"Madenciliğimiz içinde bulunduğu zor şartlar nedeniyle beklenen gelişmeyi gösterememektedir.

Son yıllarda sektöre olan ilgi azalmış, yatırımlar durma noktasına gelmiştir. Bunun başlıca nedenleri madencilik mevzuatı dışındaki mevzuatlar, çevresel endişeler, madencilğe getirilen kısıtlama ve yasaklamalar ile ağır ve çok süre alan bürokratik işlemlerdir. Ayrıca maden mevzuatından kaynaklanan bazı olumsuzluklar da mevcuttur. Özellikle ruhsat iptallerini öngören maddelerin çokluğu ruhsat güvencesini azaltmaktadır.

Bu olumsuzlukları gidermek maksadı ile madencilik faaliyetlerinin kendine özgü şartları dikkate alınarak madencilik faaliyetlerine başlanabilmek için alınması gerekli izinler ve uyulması gerekli hususların bir yönetmelikle belirlenmesi gerekli görülmüş ve bu yönde bir düzenlemeye gidilmiştir." İfadeleri 5 haziran 2004 tarihinde yasalasın ve 3213 sayılı maden yasasında değişiklik getiren 5177 sayılı yasanın gerekçesiydi.

Madenciliğin beklenen gelişmeyi gösterememesi ve ilginin azalmasını mevzuat ve kısıtlamalara bağlamak çok doğru bir tespit değildir. Asıl sorun, ülkemizin maden ve sanayi politikasının olmaması bu nedenle yanlış uygulamalar sonucunda sadece madenlerimizin değil, diğer sektörlerde de kaynaklarımızın kullanılmayarak atıl bırakılmasına neden olmaktadır.

Kanun gerekçesinde bu önemli konuya değinilmemiş, sadece "madenciliğin önünün açılmaya" çalışılması çıkarılan madenlerin katma değeri yüksek ürünler üretmek için ülke sanayine yönlendirmekten çok ham olarak yurtdışına ihraç etmenin önünü açmıştır.

Madencilik yatırımları gerçekten de hızla düşme eğiliminde; ancak, bunun nedeni yasanın gerekçesinde söylendiği gibi engellemeler değil, özelleştirme süreci ve kamu yatırımlarının nerede ise durması. Küreselleşme söylemlerinin baskınlaşması ve özelleştirme kampanyalarının başlaması ile kamu kuruluşlarında yeni ve yenileme yatırımları durdurulduğundan beri madenciliğin toplam yatırımlar içindeki payı da hızla düşmeye başladı. Toplam sabit sermaye yatırımları içinde madencilğe yapılanların payı 1985`te %8,17 iken, bu oran 1999`da %0,99`a düştü. GSMH içindeki madencilik sektörünün payı da buna koşut olarak 1986`da %2,11`den 1999`da %1,48`e düştü. DPT verilerine göre 1990`da 102 bin kişinin istihdam edildiği bu sektörde 1999`da çalıştırılabilen işçi sayısı 73 bine düştü. Üstelik hızla gelişen ve öteki madencilik işletmelerine göre daha istihdam yoğun mermerciliğe karşın.

Bu yasanın bir başka gerekçesinde de hatırlanacak olunursa, madencilik yapmak isteyen girişimcileri yıldırarak kadar çok ağır bir bürokrasinin bulunduğu, çok sayıda kamu kurumundan çok sayıda izin alınması

gerektiği ileri sürülmüştü. Kanun ile getirilen değişikliklerle bu bürokrasinin hafifletilmeye çalışıldığı savlanıyor. Bu görüşü savunanlara bakılırsa dünyada bu denli ağır bir bürokrasi hiçbir ülkede yok. Oysa gerçek bütünü ile farklı. Hemen her ülkede, her yatırım alanında olduğu gibi madencilik için de çok sayıda izin alınması gerekiyor.

Bu kanun ile;

Duyarlı alanlarda nasıl madencilik yapılacağına ilişkin hükümler Bakanlığın hazırlayacağı bir yönetmeliğe bırakılarak belirsizlik yaratılmıştır.

Ereğli Kömür yataklarının, özel kesimce işletilebilmesinin yanında, "devredilebilmesinin önü açılmıştır.

Özel mülklerin madenci adına kamulaştırılmasında ETKB 'na "kamu yararı vardır" kararı verme yetkisi tanınıp tartışmalı konulara kapı açılmaktadır. Yeni koruma alanları belirlenirken "faaliyetleri etkilenecek kurum ve kuruluşların" yanında, konuya objektif bakmayacak ilgili madencilik şirketlerin de görüşü alınmasına zemin hazırlanarak hukuki sorunların artmasına yol açılmıştır.

Arama aşamasında ÇED kaldırılarak en küçük ölçekte çevre koruma tedbiri göz ardı edilmiştir.

Yasada, çıkarılacak yönetmeliklere atfı yapılarak, bir çok konuda belirsizlik yaratılmıştır. Kanunda yer alması gereken hususların yönetmeliklere bırakılması kanun yapma tekniğine de aykırı olup, bu yönetmeliklerle yabancı şirketlerin kuralsızlıklarının meşru hale getirilmesi kaygıları daha şimdiden zihinlerde oluşmaya başlamıştır.

Yer altı kaynaklarımızın hiçbir kayıt ve kural getirilmeden ham cevher olarak çıkarılıp dışarıya satılmasının önü açılmıştır. Üstelik dünyada ham cevher ihraç ederek zengin olmuş, kalkınmış bir ülke olmadığı bilinirken.

Kanun bu durumu ile madencilik sektöründeki sorunlara çözüm getirmeyecektir. Bunun yanı sıra mevcut düzenleme tarımsal, çevresel, doğal ve kültürel varlıklarımız için de bir dizi olumsuzluklar taşımaktadır.

Dünyanın her tarafında maden aramaçılığının olmazsa olmaz koşulu olan Jeolojik hizmetler ve jeoloji mühendisliği, meslek şovenizmine yenik düşürülerek, bilim, mühendislik ve etik ilkeler yok edilmiştir.

3213 sayılı maden yasasının 7.maddesine göre oluşturulan 21.05.2005 tarihli,25802 sayılı r.g de yayınlanarak yürürlüğe giren madencilik faaliyetleri izin yönetmeliği ile madencilik alanında faaliyetler sürdürülmüştür.yönetmeliğin tamamının iptali için

odamız ve çevre, ziraat, metalurji mühendisleri odalarınca ortak olarak 22.08 2005 tarihinde danıştay' a dava açılmıştır. Madencilikle ilgili açtığımız pek çok davalar sonucunda Anayasa Mahkemesi; madencilik adı altında hiçbir çevre koruma kaygısı taşımadan, ülkemizin yer altı varlıklarının küresel sermayeye peşkeş çekilmesi, Bergama hareketi ile elde edilen pek çok toplumsal ve hukuksal kazanımın yok edilmesi amacıyla 5177 Sayılı yasa ile değiştirilen 3213 sayılı Maden Yasası'nın 7. maddesini Anayasaya aykırı bularak 15.01.2009 tarihinde iptal etmiş. Ancak Anayasa Mahkemesi kararında, iptal kararının bir yıl sonra yürürlüğe gireceği belirtilmişti.

Anayasa Mahkemesi aynı kararında, Çevre Kanunu'nun 10.maddesinde 13.05.2006 tarihinde 5491 sayılı yasayla yapılan değişiklikle getirilen "Petrol, jeotermal kaynaklar ve maden arama faaliyetleri, Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamı dışındadır" hükmünü de iptal etmişti. Anayasa Mahkemesi bu iptal kararının ise altı ay sonra yürürlüğü gireceğini belirlemişti.

Danıştay Sekizinci Dairesi, 10.02.2009 tarihli kararı ile Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararından Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği'nin ve bu yönetmelikte yapılan değişikliklerin yasal dayanağını yitirdiğini belirtilerek yönetmeliğin iptali istenen bütün maddeleri hakkında Yürütmeyi Durdurma kararı verdi.

Danıştay, Anayasa Mahkemesi kararından sonra ortaya çıkan hukuksal boşluğu değerlendirerek devlete Anayasa'nın 56.maddesinde verilen çevreyi koruma ödevi ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası çevre sözleşmeleri karşısında yönetmeliğin uygulanmaya devam edilmesi halinde Anayasa ve yasaların dava konusu yönetmeliğe üstünlüğü ilkesinin zedeleneceğinin altını çizmiştir.

Yasayla düzenlenmesi gereken madencilik faaliyetlerinin, yönetmelikle belirlenmesinden vazgeçilmesinin anayasa mahkemesince zorlanmasından sonra yasal boşluğun doldurulması kapsamında madencilik yasasında değişiklikler yeniden gündeme gelmiş, maden kanununda ve bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair 3213 sayılı kanun 24.06.2010 TARİHLİ R.G'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Nerelerde, hangi koşullarda madencilik yapılacağına Türkiye'nin taraf olduğu sözleşmeler ve yargı kararları dikkate alınarak küresel sermayenin değil, halkın çıkarlarını gözeten bir anlayışla ülkemizin doğal varlıkları ile tarihi ve kültürel zenginliklerini koruyacak yasal bir düzenleme maalesef son yasada da gerçekleşmemiştir.

Maden Kanunu'nda değişiklik yapan kanunun 10

Haziran 2010 tarihinde TBMM'de kabul edilmesinden sonra, MADENCİLİK FAALİYETLERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİ'nde 6 Kasım 2010 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunuyor.

Son Yasa ve yönetmelik düzenlemesini kamu/halk yararı, sektörel sorunlar ve mesleki haklar olarak üç eksen üzerinden değerlendirmek gerekirse,. Madencilik alanındaki söz konusu değişikliklerin kamu/halkın yararı ve sektörel sorunların çözümü açısından bir düzenleme getirmediği, yeni pek çok sorunu da beraberinde getireceği/getirdiği daha yasa-yönetmelik düzenleme aşamalarında yetkili ve ilgililere odamızca sıkça seslendirilmiş, gerekli uyarı ve öneriler her aşamada vurgulanmıştır. Son çıkan yasa ve yönetmelikte odamız görüşlerinin mesleksi kazanımlar bakımından kısmen de olsa yer bulması bir açıdan olumlu bir gelişme olarak görülebilirken bütünü açısından bakıldığında durum iç açıcı değildir. Arama döneminin teknik ve mühendislik açısından önerilerimize yakın düzenlemeler içermesi tarafımızca olumlu bulunurken yine aynı arama döneminin başkaca hükümlerle ağırlaştırılması olumsuz ve çelişkili bulunmaktadır. İşletme dönemi ve özellikle maden kazalarının önlenmesine dair ısrarla vurguladığımız önerilerin dikkate alınmaması ve bunun yerine onca uğraşlara karşılık "teknik elaman" ibaresiyle geçiştirilen konuma sevk edilmesi bu alandaki sorunları çözmeyecektir. Anlamakta güçlük çektiğimiz diğer bir husus ise jeoloji bilimine karşı izlenen anlaşılmaz tutumdur.

Yönetmeliğin çıkarılması süreçlerinde de; milyonlarca yıllık jeolojik süreçlerle oluşan yer altı kaynaklarımızın etkin bir şekilde aranıp bulunması ve işletilmesi gerektiği ilkesiyle; bilimsel ve teknik esaslara, uluslar arası standartlara uygun arama, işletme ve rezerv raporlarının hazırlanmasını sağlamayı hedefledik; madencilik alanındaki meslek disiplinlerinin sadece kendi uzmanlık alanlarında ve birbirlerini tamamlayacak şekilde yetkilendirilerek hizmet üretmesinin bu hedeflerin yerine getirilmesinde önemli bir aşama olarak gördük.

İMAR YAPI AFET KONULARINA YÖNELİK DÜZENLEMELER

Özellikle 1999 Depremlerinin yarattığı büyük yıkımdan sonra 3194 sayılı İmar Yasası'nın çok başlı planlama süreci tanımlaması, afet zararlarının azaltılmasında işlevsiz kalması, sağlıksız yaşam çevreleri yaratması, denetimsizlik, 7269 sayılı Afetler Yasasıyla olan kopukluğu vb açılardan sık sık eleştirildi.

AKP DÖNEMİNDE 2003 yılında imar ve şehirleşme kanun tasarısı, 2005 yılında da planlama ve imar

kanun tasarısı olarak gündeme getirilmiş ancak tasarılar sonuçlandırılmamıştır.

2003 ve 2005 yılında imar yasasına yönelik olarak gündeme gelen tasarılar ile kentsel dönüşüm; kentsel alanların (toprakların) sermayenin yatırım yapacağı alanlar haline getirilmesi ile konutların kaldırılarak orman arazilerine taşınması aynı zamanda orman statüsündeki kamu arazilerinin girişimcilerin malı haline getirilerek ticarileştirilmesinin önünü açacak içerikteydi. Zarar azaltma stratejileri açısından İmar ve Afet mevzuatlarının birbirine sıkı sıkı bağlanması gerekirken, özelleştirmeci ve yerelleştirmeci bakış açısıyla imar ve afet hizmetlerindeki kamusal karakterin yok edilmesi tasarlardaki hakim anlayışlardı.

Tasarılar kentsel risk faktörleri afetlere karşı duyarlılık, güvenli kentleşme ve yapılaşmayı hedefleyen tam anlamıyla bilimsel, jeolojik ve yer bilimsel bir düzenleme getirilemediği gibi hem mesleki görev, yetki ve sorumluluklar hem de alan belirlemeye yönelik teknik kriterler konusunda ciddi eksiklik yapılmıştır. Tehlike ve risk değerlendirmeleri için her zaman etkin bir Jeoloji Mühendisliği hizmeti gerektirdiğinin halen ilgililer ve yetkililerce anlaşılammış/anlaşılmak istenmemiş olması düşündürücü bir durumdur. Özellikle 2003 yılındaki taslakta belediyelerin Jeoloji Mühendisi ve diğer mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı meslek disiplinlerinin yerel yönetimlerde istihdamını zorunlu kılan düzenleme bu sonraki taslakta çıkartılmış ,saptanan bu ihtiyaç henüz gerçekleşmemiştir.

İmar kanununda 2003 yılındaki tek maddesindeki değişiklik ile 17 .12. 2009 tarihli 27435 sayılı R.G de yayınlanan yasanın 28,42,44 maddelerinde değişiklik içeren kısmi değişiklikler yapılmıştır. 44. maddede ek yapılarak yapım sürecinde çalışan fen adamları ve ustalara ilişkin olarak mesleki yeterliklerin düzenlenmesinde TOBB,Mesleki Yeterlilik kurumu,vb. kuruluşlarla birlikte TMMOB den de görüşün alınması eklemesi yapılmıştır.

2006 yılında Başbakanlık tarafından hazırlanan "Deprem Bakımından Yapı Yasaklı Alanlardaki Yerleşimlerin Güvenilir Alanlara Nakline Dair Kanun Tasarısı" çalışmalarından bu yana odamızca bilimsel ve hukuksal eksikliklere dair eleştirileri çokça dillendirilmiş konunun önemi bütünlüklü olarak vurgulanmaya çalışılmıştır.

Ülkemizdeki insan yerleşimlerinin daha güvenli kılınması, afet zararlarının en aza indirgenebilmesi için önleyici (riske dönüşmesini engelleyecek kalıcı önlemlerin geliştirildiği) ve düzenleyici (sakinim

stratejileri, arazi kullanım planları, yapılaşma ve planlama kriterleri, denetim) çalışmalar yaşamsal önemdedir. Zarar azaltma sürecinde afet olgusunun taşıdığı çok boyutluluğa uygun olarak oluşturulacak yaklaşımların birbirini bütünler nitelikte olması kaçınılmazdır. Ancak son yıllarda Afet, İmar, Yapı Kanunu ve "Deprem Bakımından Yapı Yasaklı Alanlardaki Yerleşimlerin Güvenilir Alanlara Nakline Dair Kanun" gibi hem birbirinden hem de bilimsel ve kamu yararı temelinden kopuk düzenlemeler ile Ülkemiz AKP'nin pragmatist anlayışıyla zaman ve kaynak israfına uğruyor.

8 yıllık bu süre içindeki imar, afet ve yapı konularında yapılanlar ve gelecekte yapılacakların ip uçları Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007 – 2013) 'nda yer almaktadır. Aslında maden, enerji vb diğer konular içinde bu durum geçerlidir.

Dokuzuncu Kalkınma Planı, küreselleşme sürecine entegrasyon vizyonuna uygun olarak hazırlanmıştır. Dolayısıyla her alanda olduğu gibi imar, afet ve yapı konularında da piyasa koşullarının egemenliğinin sağlanması temel tercihtir.

Dokuzuncu Kalkınma Planında;

"301. Bununla beraber, başta afet yönetimi olmak üzere bazı sektörel ve tematik alanlarda kamu kurum ve kuruluşları arasında yetki ve görev karmaşasına rastlanmaktadır. Devletin değişen rolüne uygun olarak, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının görev, yetki ve işlevlerinin gözden geçirilerek kurumların, asli görevlerini yerine getirmelerinin sağlanacağı bir yapıya kavuşturulmasını temin

556. Kamu yatırımlarında bağımsız teknik müşavir kullanılması sağlanacak, etkin bir yapı denetimi için gerekli sorumluluk sigortası sistemi kurulacaktır."

Orta Vadeli Programda ise;

"5. Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi : Kentlerin yaşam standartlarının yükseltilmesi, sürdürülebilir kentsel gelişmenin sağlanması ve yaşanabilir mekânların oluşturulması ile çevrenin korunması temel amaçtır. Bu çerçevede;

vi) Kentsel gelişme stratejisi ve eylem planı hazırlanacaktır.

vii) Planlama ve yapılaşma süreçlerinde afet riskini dikkate alan düzenlemeler yapılacaktır."

"7. Doğal Afetler : Afet yönetiminin, merkezi ve yerel düzeyde, yeterli, etkin ve bütüncül bir çerçevede yürütülmesi temel amaçtır. Bu çerçevede;

i) Ulusal Afet Yönetimi Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanacaktır.

ii) Ülke genelinde afet riski taşıyan yerleşim yerleri afet risk düzeyine göre önceliklendirilecek, riskin planlı bir şekilde azaltılmasına yönelik teknik ve mali çalışmalar sonuçlandırılacaktır.

iii) Yaptırımlar da dahil olmak üzere diğer afet türlerini içerecek ve ülkenin tamamını kapsayacak şekilde Doğal Afet Sigortaları Kanunu çıkarılacaktır.

yönünde politikalar benimsenmiştir.

Yukarıdaki çerçevede gerçekleştirilenlere bakacak olursak;

- Deprem Şurası (29 Eylül - 1 Ekim 2004) ve KENTGES gibi organizasyonların TMMOB Odalarının da katılımı ile "katılımcı bir yaklaşımla !!!" gerçekleştirilerek kamuoyundan "olumlu bir not" almışsa da hem katılımcılık hem içerik hem de alınan kararların hayata geçirilmesi konularında tereddütler devam etmektedir.

Her iki organizasyonunda afet ve kentleşme için yapılması gerekenler sadece teknik bir sorun olarak algılandığından daha güvenli, daha sağlıklı ve yaşanabilir çevrede yaşamak her yurttaş için temel bir insan hakkı olarak görülmemiş; küreselleşmeye entegrasyon adına afet güvenliğinin sağlanması veya kentleşme diğer tüm toplumsal olgular gibi siyasi bir etkinlik alanı olarak değerlendirilmeyerek piyasa odaklı çözümler geliştirilmiştir.

- Ülkemizde deprem/afet zararlarını en aza indirme hedefinin, merkezi ve yerel yönetimler ile özel sektör, sivil toplum örgütleri gibi toplumsal kesimlerin içinde yer aldığı bütünlüklü bir planlama gerektirmesine ve bu yönde adımlara ihtiyaç duyulmasına karşın Deprem Şurasının üzerinden geçen 6 yıl içinde sistematik bir politika geliştirilmemiş, siyasi iktidarca konu sürekli göz ardı edilmiştir.

- Bu dönemde çıkartılan 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun konunun nasıl eksik algılandığının temel bir göstergesi olmuştur (Bakınız: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı" Hakkında TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Görüşü)

- KENTGES (Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı) 'nın Resmi Gazetede yayımlanmasından yaklaşık bir ay sonra Başbakanlık 'ca hazırlanan "Afet, Acil Durum ve Sivil Savunma Hizmetleri Kanunu Tasarı Taslağı"nın KENTGES kararlarına aykırılık oluşturan hükümler içermesi siyasi iktidarın sürece hala bütünlüklü bakmadığının ve kurumlar arasında ortak dilin oluşmadığını açık olarak göstermektedir.

-1/1/2011 tarihinden itibaren 19 ilde uygulanmakta

olan 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun bütün illerde uygulanması yönünde alınan Bakanlar Kurulu kararının ise zaten sorunlu olan "yapı denetim sürecini" daha karmaşık bir hale getireceği açıktır.

Bugün gelinen noktada, İmar Yasası ,afet yönetimi konusunda somut adım atmaktansa, konunun etrafında dolanmaya devam ediliyor. Hem de 1999 Depremlerinden bugüne kadar geçen 10 yılda sanki hiçbir şey yaşanmamışçasına her şeyin bir anda kolayca başa döndüğü; her kurumun kendi projesini oluşturmak gayreti içine düştüğü; ne yazık ki emek ve zaman israfından başka bir anlama gelmeyen bir on yılın yaşandığı görülmektedir. Sonuçta, taslak ve proje enflasyonu içinde bir türlü kalıcı adımlar atılmıyor/atılmıyor.

Ülkemizde güvenli planlama ve yapılaşma mevzuatı açısından ilk etapta yapılması gereken işlerden biri , aslında birbiriyle son derece ilişkili olan ancak ülkemiz pratiğinde son derece kopuk bir durumda olan, imar ve afet mevzuatlarının birbiriyle ilişkilendirilmesidir. Bu iki temel yasanın yeniden oluşturulması ve yürürlüğe konması eş zamanlı olarak gerçekleştirilmelidir. Afet güvenliğinin sağlanması, karşı karşıya olduğumuz afet tehlike ve riskleri göz önüne alındığında , ülke coğrafyası için bir istisna, özel bir durum, değil genel bir sorundur. Afet mevzuatından kopuk olarak planlama yapılması mümkün değildir.

EĞİTİM ALANI

Günümüzde eğitimin ne ölçüde ticarileştirildiği ve Türkiye`de eğitimin eşitsizlikleri yeniden üreten yapısı DB tarafından bile açıkça ifade edilmektedir. DB`nin yaptığı hesaplamalara göre Türkiye`de eğitime hane halklarının yaptığı harcamalar özel eğitim kurumlarının yaygın olduğu İngiltere ve ABD`dekinden bile fazladır. Bu hesaplama göre Türkiye`de yapılan toplam eğitim harcamalarının yüzde 64`ü kamu, yüzde 36`sı ise özel kesim tarafından yapılmaktadır. Özel kesim harcamalarının ise dörtte üçü kamu okul ve üniversitelerine harcanmaktadır. Bu durum kamu okullarında eğitimin parasız olmaktan çıktığını açıkça göstermektedir.

Eğitimin büyük ölçüde ticarileştiği, günümüz Türkiye`sinde AKP`nin eğitim konusundaki politikasında. Eğitim sistemindeki kaynak ve öğretmen yetersizliği, etkinlik ve fırsat eşitliği sorunlarının çözümü için bu sorunların esas kaynağı olan piyasalaştırma, ticarileştirme ve yerelleşme bir anahtar olarak sunulmuştur.

Hükümet programlarında ve MEB`in hedefleri arasında eğitimin yaygınlaştırılmasında özel kesiminin

desteklenmesi her fırsatta tekrarlanmaktadır.

AKP, özel sektörün eğitim yatırımlarını desteklemek amacıyla 11 Eylül 2003 tarihinde başlatılan Eğitime yüzde 100 Destek Kampanyası ile, özel kesimin eğitime yapacakları harcamaların yüzde 100`ünün gider gösterilebilmesi imkanını tanımıştır. Bu harcamalar yalnızca okul ve derslik yapımıyla sınırlı olmamakta, bir bilgisayar başlığı bile bu kapsamda değerlendirilebilmektedir.

MEB`in raporundaki projeler ve protokoller bölümüne bakıldığında DB, OECD, AB gibi kurumların yanı sıra onlarca firma adına rastlanmaktadır. Bu durum, eğitimin ne ölçüde ticarileştiğini, reklam amacıyla kullanıldığını ve sermayenin eğitime ne denli nüfuz ettiğini açıkça göstermektedir.

MEB her yıl okulların velilerden zorunlu bağış almasını yasaklar görünürken, uygulamaya koyduğu toplam kalite yönetimi ile okulların birer şirket gibi işletilebilmesini sağlayan düzenlemeleri yaparak bu durumu kurumsallaştırmıştır. 2005 yılında çıkarılan Okul Aile Birliği Yönetmeliği eski yapıyı tamamen değiştirmiş, okul aile birliklerinin faaliyetlerine yasal statü kazandırmış, okulların birer şirket gibi davranabilmesinin koşullarını hazırlamıştır. Bu yönetmeliğe göre okul aile birliğinin görevleri arasında "Okula yapılan aynı ve nakdi bağışları kabul ederek kayıtlarını tutmak; sosyal, kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenlemek; kantin, açık alan, salon ve benzeri yerleri işletmek veya işletmek; okulun ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmet satın almak" gibi maddeler bulunmaktadır. Yani bir okulun nerelerden gelir toplayacağına, kantinin kime kiralacağına, hangi temizlik, servis şirketiyle anlaşma yapılacağına; kısacası bütün gelir ve harcama kalemlerine okul aile birliği başkanının önderliğinde bu ekip karar verecektir. Okul aile birliği başkanı sıfatıyla bir velinin okuldaki gelir-giderlerle ilgili tüm kararları alması bakımından artık okulların tamamen şirketleştiğini söyleyebiliriz.

Mevcut kapasitenin talebi karşılamakta yetersiz olduğu, üniversiteler arasında ciddi bir ayrışmanın olduğu yükseköğretim sisteminde, AKP`nin üniversiteler konusundaki politikası mevcut üniversiteleri iyileştirmek ve bu ayrışmayı azaltıcı politikalar izlemek yerine her ile bir üniversite açmayı hedefleyerek çok sayıda yeni üniversite açmak olmuştur. 2001-2002 öğretim yılında 53 devlet üniversitesi varken bu sayı 153'e ulaşacaktır. Yeterli altyapısı, donanımı ve öğretim elemanı olmayan bu üniversitelerin yalnızca popülist kaygılara hizmet ettiğini, evrensel bilgi üretmek bir yana, öğretim işlevini bile yeterince yerine getiremediğini

söyleyebiliriz. Üniversite açmanın kolaylaştırılması, mevcut dershanelerin özel üniversitelere dönüştürülmesi için özel kesime bir fırsat sağlayacaktır. Bu hedefin gerçekleştirilmesi hükümet açısından hem özel kesimin desteklenmesi, hem de üniversite kapıları önündeki yığılmayı azaltıp popülist amaçlara hizmet etmesi bakımından çok uygun bir yöntem gibi görünmektedir. Bunun ise evrensel düzeyde bilimsel araştırma yapması ve bilgi üretmesi gereken üniversite sistemini tamamen tahrip etme tehlikesi taşıdığı açıktır.

Eğitim sistemindeki kaynak ve öğretmen yetersizliği, donanım yetersizliği, ortaöğretimin meslek edindirmeye katkısı olmayan ve üniversiteye odaklanmış yapısı gibi etkinlik ve eşitlik açısından birçok sorun ortadayken ve bu sorunların esas nedeni neoliberal politikalar iken, hükümet kamusal eğitimi iyileştirmek yerine piyasayı ve özel sektörü destekleyen politikalara ısrarla devam etmekte geçici ve popülist politikalarla günü kurtarmaya çalışırken sistemi daha da tahrip etmektedir.

Kontrol edilemez hızla üniversitelerde açılan jeoloji mühendisliği bölümleri ve istihdam fazlası öğrenci kontenjanlarının orantısız artırılması meslektaşlarımız ve mesleğimiz üzerinde en ağır tahribatı oluşturan konuların başında gelmektedir. 2002 yılında 21 olan bölüm sayısı 2010 yılında 45'ye ulaşmıştır. 2002 yılında yaklaşık 650 olan yıllık mezun sayısı 2010 yılında 1200 'lere ulaşmıştır. 2002 yılı sonunda 12.000 olan mezun sayısı 2010 yılı itibarı ile 23.000 e çıkmıştır. 2002 yılında kamuda istihdam edilen jeoloji mühendisi (o zamanki toplam üye sayısı içerisinde %35) sayısı yaklaşık 5.000 iken bu sayı 2010 yılında 4.000'e düşmüştür.

İşsiz jeoloji mühendisi sayısı 2010 yılında %30 'lara yükselmiştir. İşsizlik oranı bu derece yüksekken bölüm ve öğrenci alımının bu derece artırılması mesleki alanımızda ciddi sorunlar üretmektedir.

YEREL YÖNETİMLER

Merkezi ve yerel yapıda bütüncül değişiklikleri 2003 yılında hayata geçiremeyen AKP her alanda olduğu gibi yerel yönetimler alanında da kısım kısım değişiklikler yapma yolunu seçti.

Belediye Kanunu`nda Değişiklik yapan 5538 sayılı 01.07.2006 tarihli kanunla Belediye sınırları il sınırı olan büyükşehir belediyelerinde il çevre düzeni planının, ilgili büyükşehir belediyeleri tarafından yapılarak doğrudan belediye meclisi tarafından onaylanması öngörüldü.

Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Belediye Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu ve Mahalli İdare Birlikleri Kanunu`nda Değişiklik Yapılması Hk. 06.03.2007 tarih 5594 sayılı Kanun ile Birleşme, katılma ya da kanunla sınırların genişlemesi nedenleriyle büyükşehir belediye sınırları içinde kalan belediyelerin kimi hizmetleri ile yatırım, alacak ve borçlarının ilgili büyükşehir belediyesine devri ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

1990'lı yıllarda ilk denemeleri yapılmış olan kentsel su ihtiyacını karşılayan barajların, belediye su işletmeciliğinin, yerel yönetim birlikleri üzerinden yapılan çöp tesisi işletmeciliğinin, metro yada raylı sistem yapımı ihaleciliğinin, Türkiye yerel yönetimlerini nasıl bir dış borçlanma ve yabancı imtiyazlar ağı içine çektiği kısa bir zaman içinde görülmüştür. Büyükşehir Belediyesi Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu ve Belediye Kanunu`nda Değişiklik Yapılması Hk. 5675 nolu 30.05.2007 tarihli Kanun ile Belediye borçlarının tasfiyesi gerçekleştirilmiştir.

Yerel Yönetimlerle ilgili olarak 5538 ve 5594 Sayılı Kanunlar ise tarihsel ve kültürel mirasın yoğun ve görece denetimsiz yerel kullanımlara açılmasını sağlamakta ve yüksek maliyetli ve geri ödeme süresi uzun yatırımları için kamusal finansman imkânlarını köreltmekte ve bu alanı fiilen yerli ve yabancı finans sermayesinin güdümüne bırakmaktadır.

Başta Büyükşehir Belediyeleri olmak üzere yerel yönetimler yeni yetkilerle donatılmaktadır. Dönüşüm Alanları Kanun Tasarısı, potansiyel kent gelişim alanlarını yerel egemenlerin ve uluslararası sermayenin rant üleşme yarışına açmaktadır. Kimi Büyükşehir Belediyelerinin (özellikle İstanbul ve Ankara`dakilerin) söz konusu tasarının kanunlaşmadan "dönüşüm" çabalarını başlattıkları, görsel ve yazılı medyadan izlenmektedir. 5675 Sayılı Kanun da, başta Ankara Büyükşehir Belediyesi olmak üzere, belediyelerin geçmişteki israfçı ve usulsüz harcamalarını aklarcasına, borç tasfiyesini öngörmektedir.

ÇALIŞMA İLİŞKİLERİ

AKP' nin Şimdiye kadar iş yaşamı ve çalışma ilişkileriyle ilgili çıkardığı yasalara ve yapmak istediği yasal düzenlemelere bakıldığında işin, işyerinin, mesai saatinin, ücretin, çalışma süresinin belirsiz olması ve tümünden işverenin insafına bırakılması şeklinde bir çalışma düzenini hedeflediği görülüyor.

Hükümet tarafından 2010 Haziran ayında açıklanan Ulusal İstihdam Stratejisi`nde belirtilen esnek ve güvencesiz istihdam uygulamalarına yönelik

değişiklikler yasalaşmayı bekliyor. Düzenlemenin içinde yer alan özel istihdam bürolarının yasal nitelik kazanması, bölgesel asgari ücret, kıdem tazminatının kaldırılması, İşsizlik Fonu`nun işsizler dışında herkese açık olması gibi adımlar ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu`nda yapılmak istenen değişikliklerin getireceklerini birlikte değerlendirdiğimizde son yılların en büyük saldırı dalgası ile karşı karşıya olunduğu görülecektir.

AKP`nin Orta Vadeli Programında (OVP) istihdam ile ilgili olarak yer alan en önemli düzenlemeler, özellikle "kamu istihdamının esnekleşmesi" ve "işgücü piyasalarının katılıklardan arındırılması" üzerine odaklanıyordu. "Ulusal İstihdam Stratejisi" ve 657`de yapılması düşünülen değişiklikler bu nedenle zamanlama olarak birbirine paralel olarak gündeme getirilmişti

Kamu Personel Rejiminde Yapılmak İstenen değişikliklerle de İş güvencesinin ortadan kaldırılması, Kamu emekçilerinin sözleşmeli statüye geçirilmesi, Esnek çalışma sisteminin kamuda yaygınlaştırılması ,Performansa bağlı ücret sisteminin uygulanması, Norm kadro uygulaması ile personel istihdamının daraltılması ve buna bağlı olarak emekçilerin iş yükünün artırılması, ücretler ve çalışma koşullarının toplu sözleşmelerle değil, bireysel performansa göre belirlenmesi hedefleniyor. Yapılacak düzenlemelerle kamu emekçilerinin mevcut olan bir çok kazanılmış hakkı, çalışma yaşamının standardını belirleyen kurallar ortadan kaldırılacak, tüm emekçilere, tıpkı işçilerde olduğu gibi kuralsız-güvencesiz-köleci nitelikte çalışma koşulları ve 19. yüzyıla özgü yaşam biçimleri dayatılacaktır.

2010 yılında gündeme gelen 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısında memurların kademe, derece, görev, sorumluluk, izin, aylık, disiplin vs. hususlardaki değişikliklerin yanı sıra madde 19'da "uzman istihdamı" başlığı ile yeni madde eklenmiştir. Tasarı ile Uzmanlık sistemi olarak düşünülen sistemde belirli alanlarda belirli mühendislik disiplinlerine yer verilmiş, diğer mühendislik disiplinleri yok sayılmıştır. Birçok alanda sunulan hizmetlerin teknik boyutuyla çok yönlü olmasına rağmen düşünülen sistemde bunun gözetilmemesi,hukuk, işletme vb. sosyal bilimler alanlarının kamu kuruluşlarında düşünülen uzmanlık sisteminin her alanında yer alması uzmanlık olarak düşünülen yapılanmanın niteliksel boyutunun oluşturulmadığını,netliğin olmadığını göstermektedir. Ek madde 40'da sayılan kurum ve

kuruluşlarda istihdam edilecek uzman ve uzman yardımcılığı yapacak meslekler arasında jeoloji mühendisinin bulunmaması üstelik meslektaşlarımızın en çok yer aldığı kurumlarda bile adının geçmemiş olması düzenlemenin sağlıksızlığının bir göstergesidir.

Personel istihdamı ve özlük hakları hususunda jeoloji mühendisi kadın meslektaşlarımızın durumu daha hazindir. Makul gerekçelere dayanıyor gibi gözükse de kadın meslektaşlarımızın arazi, galeri, şantiye gibi işyerlerinde görevlendirilmeleri üzerindeki tasarruf hakkına açık ya da örtülü müdahale edilmesi gibi ayrımcı uygulamalar görülmektedir. Meslek alanlarımızı doğrudan ilgilendiren kurum ve kuruluşlardaki idari personel atamalarında ayrımcılıklar yapılmıştır. Anımsanacağı gibi MTA ya alınacak 75 jeoloji mühendisi için erkek olma şartına karşılık 5 kadın jeoloji mühendisi uygun görme kararına itiraz ederek cinsiyet ayrımcılığına karşı çıkmış, açılan dava kazanılarak "erkek olmak" ibaresi iptal edilmiştir. Benzer şekilde TPAO`daki işe alımlarda 32 kişiden 23`ü için erkek olma koşuluna karşı çıkmış ve benzer süreç izlenmiştir.

2010 yılında düzenlemesi devam eden İş sağlığı ve iş güvenliği yasa ve yönetmelik değişiklik tasarısında işçi sağlığı ve güvenliğini ekonomik bir araç haline getiriliyor olması, iş güvenliği uzmanlarını acil müdahale gerektiren durumlarda bile işveren onayına mahkum kılması, işyeri güvenliğinde çeşitli risk faktörlerinin göz ardı edilmesi gibi olumsuzluklar yanında jeoloji mühendisinin kendi ihtisas alanlarında iş güvenliği uzmanı olarak görev yapabilmesinin başkaca aşamalardan geçmesi şartına bağlanması da ayrı bir olumsuzluktur

SONUÇ

AKP`li yıllardaki gelişmelerle ilgili konunun sosyal, siyasal boyutları ele alınmadan meslek alanıyla ilintili kimi konuları ele aldığımız bu değerlendirmede şu açık olarak görülüyor ki AKP küreselleşme sürecinin Türkiye`deki koçbaşlığını kesintisiz uygulamakta kararlı adımlarını sürdürüyor.

Ekonomik,sosyal,siyasal alanda önemli sonuçlar doğuran bu sürecin devam ettirileceği anlaşılıyor. yeni yapılanma süreci, Meslek odalarına, TMMOB'e sivil toplum kuruluşu olarak, yönetim anlayışı içinde merkezi ve yerel kamu yönetimi içinde yer alması koşullarını sunarken, piyasa ile ilişkili düzlemde gelişen düzenlemelerin içine çekilen bir süreci de zorluyor.